

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII
W GMINIE PRUSZCZ NA ROK 2020**

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2019.0.2277) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2019.0.852) do zadań własnych gminy należy:

1. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu
2. Przeciwdziałanie narkomanii - ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk życia społecznego związanych z używaniem substancji psychoaktywnych

Działania realizowane są na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pruszcz, który określa zakres i formę realizacji zadań wynikających z ustawy. Jego nadrzędnym celem jest tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawania nowych problemów oraz zmniejszenia rozmiarów problemów, które aktualnie występują. Niniejszy program jest kontynuacją programów z lat ubiegłych. Działania podejmowane w ramach tego programu mają na celu zmniejszenie różnorodnych problemów powodowanych przez alkohol, narkotyki i inne środki psychoaktywne w całej społeczności lokalnej, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka. Główne problemy to m.in. picie alkoholu przez młodzież, szkody zdrowotne związane z nadużywaniem alkoholu, zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy domowej, nietrzeźwość w miejscach publicznych.

Przy opracowaniu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Pruszcz uwzględnione zostały wskazania wynikające z:

- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2019.0.2277)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015.0.1390)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2019.0.852)
- Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020
- Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Kujawsko-Pomorskim na lata 2016- 2020
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii w Województwie Kujawsko-Pomorskim do roku 2017-2020.
- Rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2020 roku Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych dla Gminy Pruszcz z roku 2017

Zadania podejmowane w ramach w/w Programu są określane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która współpracuje z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, poradniami terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, Grupą AA, terapeutami Punktu Konsultacyjnego, ośrodkami zdrowia, Policją, Sądem Rejonowym, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi.

Realizacją, bieżącą kontrolą, wdrażaniem zadań zajmuje się Pełnomocnik Wójta Gminy ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki realizowany jest przez jednostkę organizacyjną: Urząd Gminy Pruszcz

W 2018 roku straciła moc Uchwała Nr XLI/235/2013 Rady Gminy Pruszcz z dnia 25 września 2013r. w sprawie ustalenia dla gminy Pruszcz liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), a także Uchwała Nr XLI/234/2013 Rady Gminy Pruszcz z dnia 25 września 2013 w sprawie zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz warunków sprzedaży tych napojów.

Obecnie kwestie te regulują:

1. Uchwała Nr XI/89/19 Rady Gminy Pruszcz z dnia 27 czerwca 2019 roku w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Pruszcz:

Ustala się maksymalną liczbę zezwoleń według poniższego zestawienia:

1. dla napojów alkoholowych do 4,5 proc. zawartości alkoholu oraz piwa - 41
2. dla napojów powyżej 4,5 proc do 18 proc. zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) - 37
3. dla napojów powyżej 18 proc. zawartości alkoholu. łączna liczba zezwoleń wynosi – 29

Do spożycia w miejscu sprzedaży (29 zezwoleń):

- 1) dla napojów alkoholowych do 4,5 proc. zawartości alkoholu oraz piwa - 14
- 2) dla napojów powyżej 4,5 proc do 18 proc. zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) - 8
- 3) dla napojów powyżej 18 proc. zawartości alkoholu. łączna liczba zezwoleń wynosi – 7

Do spożycia poza miejscem sprzedaży (78 zezwoleń):

- 1) dla napojów alkoholowych do 4,5 proc. zawartości alkoholu oraz piwa - 27
- 2) dla napojów powyżej 4,5 proc do 18 proc. zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) - 29
- 3) dla napojów powyżej 18 proc. zawartości alkoholu. łączna liczba zezwoleń wynosi – 22

2. Uchwała Rady Gminy Pruszcz NR L/403/2018 z dnia 24 sierpnia 2018 w sprawie zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

3. Uchwała Rady Gminy Pruszcz NR L/404/2018 z dnia 24 sierpnia 2018 w sprawie określenia miejsc publicznych, w których dopuszcza się możliwość spożywania napojów alkoholowych na terenie Gminy Pruszcz.

Profilaktyka to działania rozwijające i wspierające zdolności do wszechstronnego, konstruktywnego rozwoju we wszystkich sferach życia, zapobiegające niepożądanym zjawiskom rozwoju i zachowaniu się ludzi. Do działań profilaktycznych zalicza się również:

- Wspomaganie człowieka w różnym wieku w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu
- Ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, zaburzających prawidłowy rozwój, dezorganizujących zdrowy styl życia
- Inicjowanie, wzmacnianie czynników chroniących, sprzyjających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.

Profilaktyka uniwersalna – ukierunkowana na całe populacje, to jest działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój; działania uniwersalne są realizowane np. w populacji dzieci i młodzieży w wieku gimnazjalnym, w populacji młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym; przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi (*źródło: NPZ 2016 – 2020*)

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego; działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do danej grupy; profilaktyka selektywna jest działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym (*źródło: NPZ 2016 – 2020*)

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub NSP bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniające kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Przykładem profilaktyki wskazującej są interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami; niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i prawne zmierzające do ograniczenia liczby wypadków drogowych popełnianych przez kierowców pod wpływem tych substancji (*źródło: NPZ 2016 – 2020*))

Program zakłada następujące poziomy oddziaływań profilaktycznych:

Profilaktykę pierwszorzędową adresowaną do grup niskiego ryzyka. Jej celem jest promocja zdrowego stylu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji. Poprzez różne działania przekazuje się dzieciom i młodzieży komunikat: „Poczekaj ...”.

Profilaktykę drugorzędową adresowaną do grup zwiększonego ryzyka. Celem działania jest ograniczenie głębokości i czasu trwania dysfunkcji, umożliwienie wycofania się z zachowań ryzykownych. Przekazuje się komunikat: „Wycofaj się ...”.

Profilaktykę trzeciorzędową adresowaną do grup wysokiego ryzyka. Mającą na celu przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego i degradacji społecznej oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie. Głównie jest to leczenie, rehabilitacja i resocjalizacja.

DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, NARKOMANII I INNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH W GMINIE PRUSZCZ

Według danych z dnia 02.12.2019r. liczba mieszkańców w Gminie Pruszcz wynosiła 9473 osoby, w tym 7471 powyżej 18 r.ż.

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych w na terenie Gminy Pruszcz na dzień 02-12-2019r. wynosiła 32 punkty, z tego: poza miejscem sprzedaży 23 (sklepy), w miejscu sprzedaży 9 (lokale gastronomiczne, kawiarnie, bary).

Analizując problem uzależnienia od alkoholu na terenie Gminy Pruszcz, dla porównania kierowano się szacunkowymi danymi opublikowanymi przez PARP-ę, (tabela – źródło:<http://www.parpa.pl/index.php/33-analzy-badania-raporty/132-statystyki>). Informacje odnoszą się do populacji osób w Polsce, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych.

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)

		W Polsce 38,6 mln.	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych, 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem około 2 mln osób: dorosłych i dzieci	około 5.300 osób: dorosłych i dzieci	około 1.330 osób: dorosłych i dzieci	około 530 osób: dorosłych i dzieci

Spożycie w litrach na jednego mieszkańca (http://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki)					
Rok	Wyroby spirytusowe (100% alkoholu)	Wino i miody pitne w przeliczeniu na 100% alkohol	Wino i miody pitne	Piwo	Piwo w przeliczeniu na 100% alkohol
2014	3,2	6,3	0,76	98,9	5,44
2015	3,2	6,3	0,76	99,1	5,45
2016	3,2	5,8	0,70	99,5	5,47
2017	3,3	6,1	0,73	98,5	5,42
2018	3,3	6,0	0,72	100,5	5,53

Średnio na 1 mieszkańca w litrach 100% alkoholu: (http://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki)	
Rok	Ilość litrów
2014	9,40
2015	9,41
2016	9,37
2017	9,45
2018	9,55

Struktura spożycia napojów alkoholowych w procentach w przeliczeniu na 100% alkohol w latach 2014-2018: (http://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki)					
	2014	2015	2016	2017	2018
Wyroby spirytusowe	34,1%	34,0%	34,2%	35,2%	34,6%
Wino i miody pitne	8,0%	8,0%	7,4%	7,8%	7,5%
Piwo	57,9%	57,9%	58,4%	57,8%	57,9%

Obliczenia PARPA na podstawie danych GUS - Przyjmuje się założenie, iż w jednym litrze:

1. piwa zawartych jest 5,5% alkoholu,
2. wina (miody pitnego) zawartych jest 12% alkoholu.

NADUŻYWANIE ALKOHOLU - Z Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych przygotowanej dla Gminy Pruszcz w 2017 roku wynika, że problem nadużywania alkoholu i alkoholizm jest oprócz bezrobocia i zubożenia społecznego jednym z najbardziej zauważalnych problemów w gminie. Alkoholizm okazał się bardzo poważnym problemem dla 16% badanych osób dorosłych z terenu Gminy Pruszcz, a aż 29% uznało go za problem poważny. Alkoholizm jest jednym z najczęściej występujących problemów społecznych w naszym kraju. Biorąc pod uwagę pozyskane dane, należy uznać, że także w gminie Pruszcz zajmuje on wysoką pozycję wśród występujących problemów.

Zjawiska alkoholizmu, zubożenia społeczeństwa oraz bezrobocia często są ze sobą powiązane, a nawet wynikają jedno z drugiego – np. konsekwencją alkoholizmu jest utrata pracy. Często także ludzie długotrwale bezrobotni z poczucia bezsilności, bezradności, obniżonej samooceny sięgają po alkohol. Te trzy problemy społeczne są jednymi z najczęściej występujących w Polsce, co zostało potwierdzone wynikami badań przeprowadzonych na terenie gminy. Według badań zubożenie społeczeństwa koreluje ze wzrostem spożywania alkoholu.

Z wywiadów przeprowadzonych z pracownikami socjalnymi, członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członkami Zespołu Interdyscyplinarnego, przedstawicielami służby zdrowia i dzielnicowymi, wynika, że część dorosłych mieszkańców gminy z którymi w/w mają kontakt w swojej pracy zawodowej nadal nie dostrzega negatywnych skutków problemu społecznego, jakim jest uzależnienie od alkoholu. Z tego powodu dane na temat rodzin, w których występuje Alkoholizm są zaniżone. Powoduje to dużą ilość szkód i zagrożeń w życiu rodzinnym i społecznym. Z informacji w/w obszarami gminy na których występuje większe nasilenie problemów alkoholowych są sołectwa: Niewieścín, Luszczowo, Gołuszyce, Parlin.

Pomimo faktu, że wielu mieszkańców gminy nie zauważa istniejącego problemu, z wyników diagnozy wynika, że 52% respondentów uznało, że należy podnieść granicę wieku od którego uzyskuje się prawo do zakupu alkoholu do lat 21, bardzo duża liczba badanych osób (72% respondentów) uznała, że alkohol jest towarem szczególnym i dostęp do niego powinien być ograniczony i kontrolowany. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że na terenie gminy, spożycie alkoholu w ostatnim czasie nie zmieniło się (46% osób biorących udział w badaniu), jednak niewiele mniej - 41% ankietowanych uznało, że spożycie alkoholu wzrosło, tylko według 13% zmalało.

Biorąc pod uwagę badanie przeprowadzone wśród młodzieży szkolnej z terenu Gminy Pruszcz, 51 % ankietowanych zna kogoś ze swoich rówieśników, kto pije alkohol, z czego 7% uznało, iż jest to większość ich znajomych; 27 % wskazuje, że to pojedyncze przypadki, 10% wybrało odpowiedź, że mniejsza część z ich kolegów raczy się wysokoprocentowymi trunkami; 7 % wskazuje, że około połowa znajomych pije alkohol. Świadczy to o dość dużym kontakcie młodzieży z napojami alkoholowymi. Pomimo tego, że wskaźniki są niższe od wyników ogólnopolskich, zebranych w raporcie z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD, dotyczącego używania substancji psychoaktywnych przez młodzież szkolną, to warto podkreślić, że wśród badanej młodzieży 37 % piło już alkohol. Osoby, które próbowały już alkoholu określiły także wiek 1 próby: Dla 40% młodzieży miało to miejsce w wieku od 13 do 15 lat, 20% badanych w wieku 10-12 lat, natomiast mniej niż 9 lat miało 6% badanych uczniów. 16-18 lat miało 4% młodzieży, a pozostałe 30% stwierdziło, iż nie pamięta w jakim było wtedy wieku. Najczęściej

inicjacja alkoholowa wśród uczniów miała miejsce w domu, takiej odpowiedzi udzieliło 59% badanych. Kolejna liczna grupa wskazała, iż miało to miejsce podczas wakacji – zrobiło to 36% respondentów.

Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się wyłącznie do szkód u osób uzależnionych - dotyczą także członków ich rodzin, bliskich, znajomych. Osoby dorosłe nie chcą poddawać się dobrowolnemu leczeniu odwykowemu, jednak porady udzielane w Punkcie Konsultacyjnym nadal cieszą się zainteresowaniem osób uzależnionych i członków ich rodzin. Życie z osobą uzależnioną powoduje, że nasila się uczucie ciągłego stresu, staje się to przyczyną występowania stałych zaburzeń związanych z przystosowaniem, takie zjawisko określa się mianem współuzależnienia.

Problem nadużywania alkoholu często wiąże się z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie (przemocy fizycznej, psychicznej bądź ekonomicznej) - 27% badanych uznało, że osoby nadużywające alkoholu mogą stanowić zagrożenie dla innych i wpływają na zmniejszenie się poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Potwierdzeniem takiej zależności może być fakt, że na terenie Gminy Pruszcz inicjowano działania Zespołu interdyscyplinarnego, uaktywniano procedurę Niebieskiej Karty i wszczynano inne działania mające na celu ograniczenie przemocy.

Do najważniejszych problemów wynikających z nadmiernego spożywania alkoholu można zaliczyć następujące zjawiska:

- rozpad środowiska życia osób uzależnionych od alkoholu
- szkody zdrowotne i stagnacja rozwoju psychofizycznego osób uzależnionych
- szkody materialne, emocjonalne występujące w rodzinach w których występuje problem nadużywania alkoholu
- dezorganizacja środowiska pracy
- wandalizm, naruszenia prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe

NARKOMANIA to stałe lub okresowe używanie środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w celach innych niż medyczne, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich.

Pomimo braku jednoznacznej definicji słowa „narkotyk”, powszechnie przyjęło się, że są to środki odurzające oraz substancje psychoaktywne inne niż alkohol i tytoń, które wpływają na ośrodkowy układ nerwowy zmniejszając jego wrażliwość. Środek odurzający, czyli każda substancja pochodzenia naturalnego lub syntetycznego działająca na ośrodkowy układ nerwowy, określona w wykazie środków odurzających (Dz.U.2019.0.852 tj. – Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii). Zazywanie narkotyków ma na celu wywołanie w organizmie odmiennych stanów świadomości, uzyskania określonego nastroju czy przeżycia euforycznych doznań.

Poprzez zażywanie w/w substancji następuje uzależnienie, które zgodnie z art. 4 ww. ustawy oznacza: zespół zjawisk psychicznych lub somatycznych wynikających z działania środków odurzających lub substancji psychotropowych na organizm ludzki, charakteryzujący się zmianą zachowania lub innymi reakcjami psychofizycznymi i koniecznością używania stale lub okresowo tych środków lub substancji w celu doznania ich wpływu na psychikę lub dla uniknięcia następstw wywołanych ich brakiem. Zażywanie narkotyków ma negatywne skutki na działanie organizmu, prowadzi do destrukcji fizycznej i psychicznej, a także zaburzenia relacji społecznych.

Z diagnozy przygotowanej dla Gminy Pruszcz wynika, że 4% osób biorących udział w badaniu zna powyżej 10 osób zażywających narkotyki, 5% stwierdziło, że w ich najbliższym otoczeniu znajduje się około 10 takich osób, natomiast 14% ankietowanych zna maksymalnie 5 takich osób; 10% badanych uznało, że zna jedną osobę zażywającą tego rodzaju substancje, natomiast 67% nie zna nikogo, kogo dotyczyłby ten problem. Respondenci wypowiedzieli się także na temat dostępu do narkotyków na terenie gminy Pruszcz: 34% badanych uważa, że nabycie środków odurzających jest raczej łatwe i nie wymaga to dużego wysiłku, 8% stwierdza, że według nich jest to raczej trudne. Według 1% ankietowanych nabycie tego rodzaju substancji na terenie gminy jest trudne i wymaga wysiłku, 8% badanych twierdzi, że jest to bardzo trudne, a pozostałe 49% ankietowanych nie posiada żadnej wiedzy dotyczącej dostępności narkotyków. Biorąc pod uwagę powyższe można stwierdzić, że pomimo że problem uzależnienia od narkotyków nie jest jeszcze poważny, a zjawisko narkomanii nie jest bardzo powszechne, dostęp do narkotyków na terenie gminy Pruszcz nie jest zbyt trudny - 18% badanych wie gdzie można nabyć narkotyki i inne substancje odurzające, ponad to 9% badanych przyznało, że zdarzyło im się przyjść do pracy będąc pod wpływem narkotyków lub alkoholu.

Analizując problem zażywania narkotyków i innych środków odurzających wśród młodzieży na terenie gminy, dla porównania skorzystano z danych zawartych w diagnozie problemów nadużywania narkotyków w województwie Kujawsko-Pomorskim, zawartej w Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Narkomanii 2017-2020. Wynika z nich, że na terenie województwa odnotowano znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych, niż legalnych, szczególnie alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji 28,1% młodszych uczniów i 48,8% starszych uczniów. W młodszej kohorcie na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia wśród substancji nielegalnych są substancje wziewne (9%), a w starszej grupie- amfetamina (8,6%). Aktualne, okazjonalne używania substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w czasie ostatnich 12 miesięcy, także stawia przetwory konopi na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia. W klasach trzecich gimnazjów używa tego środka ponad 21,3% uczniów, w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych – 33,4%. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 11,7% uczniów klas trzecich gimnazjów i 14,8% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych używało marihuany lub haszyszu. Zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt. Niemal wszyscy badani słyszeli o „dopalaczach”, jednak tylko 9,3% uczniów klas trzecich gimnazjów i 8,5% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych było kiedykolwiek w sklepie z „dopalaczami”. Odsetki uczniów, którzy kiedykolwiek używali dopalaczy są jednak wyższe (11,3% gimnazjalistów i 12,1% uczniów szkół ponadgimnazjalnych) (źródło: *Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii 2017-2020*).

Z diagnozy przeprowadzonej wśród młodzieży na terenie gminy Pruszcz wiadomo, że 95% ankietowanych uczniów nigdy nie miało bezpośredniej styczności z substancjami odurzającymi i narkotykami, jednak 5% ankietowanych przyznało się, że ma za sobą kontakt z substancją uznawaną za narkotyk. Z badań wynika także, że 87% respondentów nie miało nigdy okazji spotkać osób, które zajmują się rozpowszechnianiem ww. substancji lub nie wiedzą, że osoby te zajmują się dystrybucją środków odurzających. 2% badanej młodzieży twierdzi, że zna takie osoby zarówno w szkole jak i poza nią. Kolejne 8% zna takie osoby, które nie

należą do jej szkolnego towarzystwa a 3% deklaruje, że zna osoby rozprowadzające narkotyki w szkole. W większości motywem sięgnięcia młodych ludzi po narkotyki była chęć spróbowania – odpowiedziało tak 76% z badanej grupy; 10% twierdzi, że to koledzy namówili ich do spróbowania tych substancji, również 10% młodzieży wskazało jako inicjatora nowo poznanych znajomych, a pozostałe 4% osoby, których wcześniej nie znali – 35% badanych przyznało, że dyskoteka była pierwszym miejscem gdzie zażywali narkotyki.

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych zawiera w swej treści dane pozyskane z ośrodków zdrowia funkcjonujących na terenie Gminy Pruszcz. Próba badawcza objęła 20 pracowników służby zdrowia. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że lekarze z terenu gminy bardzo często pomagają osobom mającym problem z alkoholem – 70% respondentów zadeklarowało, że w przeciągu roku udzielało pomocy osobie uzależnionej od alkoholu. Pomimo, że problem związany z uzależnieniem od narkotyków występuje znacznie rzadziej niż alkoholizm - 25% badanych pracowników służby zdrowia z terenu gminy stwierdziło, że zdarzyło im się udzielać pomocy osobie uzależnionej od narkotyków.

Według osób pracujących w ośrodkach zdrowia w gminie Pruszcz spożycie alkoholu w ciągu ostatnich dwóch lat znacznie wzrosło. Odpowiedzi takiej udzieliło 45% badanych. Kolejne 30% uznało, że liczba ta nieznacznie, ale jednak wzrosła. Pozostałe 25% odpowiedziało, że nie widzi żadnych zmian, które dotyczyłyby liczby osób mających problem z alkoholem. Żaden z badanych nie uznał, że problem ten na terenie gminy maleje. Zdecydowana większość badanych - 71% stwierdziło, że problem uzależnienia od narkotyków na terenie gminy Pruszcz znacznie wzrósł, według 12% - nieznacznie wzrósł, natomiast pozostałe 17% uznało, że pozostaje on na tym samym poziomie. Nikt z badanych nie odpowiedział, że liczba osób zmagających się

Pracownicy ośrodków zdrowia w gminie Pruszcz, obawiają się, iż osoby będące pod wpływem alkoholu mogą stanowić dla nich zagrożenie. Obawy takie ma aż 63% badanych; strach przed agresywnym zachowaniem osób będących pod wpływem narkotyków jest mniejszy niż w przypadku osób pijących alkohol. Takich osób obawia się 51% badanych, ale aż 41% uważa, że w kontakcie z nimi nic im nie zagraża. Badani zauważyli, że problem przemocy domowej na terenie gminy Pruszcz w ciągu ostatnich lat wzrósł i najczęściej zdarza się on w tych rodzinach, w których występują również problemy związane z nadużywaniem alkoholu. Zdaniem przedstawicieli służby zdrowia - alkoholizm najczęściej jest problemem dotyczących mężczyzn, badani uznali, że dotyczy on osób mających problemy życiowe (40%), także osób wychowanych w rodzinach w których był problem z alkoholem (35%), osób w trudnej sytuacji materialnej (30%), ludzi młodych (25%).

DANE ILOŚCIOWE DOTYCZĄCE DZIAŁAŃ GKP i RPA i PN, GOPS, POLICJI, ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO.

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS						
ROK	Ogółem		Z problemem alkoholowym (powód przyznania pomocy)			
2014	349		7			
2015	338		12			
2016	306		12			
2017	256		8			
2018	252		6			
Ilość wniosków o założenie Niebieskiej Karty						
ROK	Ilość wniosków					
2014	16					
2015	10					
2016	6					
2017	8					
2018	22					
Działalność Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii w Pruszczu						
ROK	Posiedzenia ogólne	Posiedzenia podkomisji interwencyjno-motywuującej	Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Przyjęte wnioski o leczenie odwykowe	Zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	Wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego
2014	10	7	0	27	17	10
2015	15	9	2	9	11	14
2016	15	9	0	12	10	6
2017	15	8	0	14	4	8
2018	14	14	2	15	8	3
Interwencje Policji w związku z nadużywaniem alkoholu			Rok 2016	Rok 2018	Rok 2019 (do dnia 02-12-2019)	
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości			16	17	10	
Prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu			16	5	4	
Zakłócanie porządku publicznego			65	Brak danych	78	
Liczba wypadków pod wpływem alkoholu			2	Brak danych	1	
Przestępstwa kryminalne (ogólnie)			150	118	96	
Przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających			7	0	0	
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia (ogółem)			123	Brak danych	87	
Pomoc udzielona rodzinom z problemem uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym (ilość spotkań z terapeutami)						
2014	62					
2015	57					
2016	68					
2017	86					
2018	146					

KIERUNKI DZIAŁAŃ

Zapobieganie zagrożeniom jest możliwe wyłącznie dzięki systematycznej i właściwie zorganizowanej działalności w zakresie profilaktyki, zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych i wymaga ciągłej współpracy różnych instytucji działających na terenie gminy. Zadania zawarte w GPP i RPA i PN mają doprowadzić do zmniejszenia rozmiarów skutków nadużywania alkoholu oraz przestrzec przed zgubnym uzależnieniem. Z uwagi na to, że w ostatnich latach wzrasta spożycie napojów alkoholowych przez nieletnich, zadania programu w znacznej mierze kierowane są do osób młodych - dzieci i młodzieży szkolnej.

Zadania zawarte w Programie zostały opracowane tak, aby każda osoba potrzebująca pomocy mogła otrzymać wsparcie i profesjonalną opiekę w walce z uzależnieniem, współuzależnieniem i innymi problemami z nich wynikającymi.

Wśród mieszkańców gminy Pruszcz panuje przekonanie, że do wyjścia z nałogu osobie uzależnionej wystarczy silna wola, uważa tak 34% osób biorących udział w badaniu, 34% ankietowanych uważa, że najskuteczniejsza w tym przypadku może okazać się psychoterapia. Równie ważne i skuteczne jest motywowanie przez najbliższych (19%). 20% badanych stawia na metody przymusowe, takie jak skierowanie na leczenie przez Sąd, 12% ankietowanych stwierdziło, że najbardziej skuteczne w tym wypadku byłoby zastosowanie tzw. „wszywki” (tabletki implantowanej podskórnie, zawierającej substancję czynną, która po połączeniu się z alkoholem wywołuje bardzo wiele negatywnych, a także groźnych dla zdrowia i życia człowieka reakcji organizmu), 5% ankietowanych uważa, że skutecznym sposobem na wyleczenie z nałogu jest groźba wyrzucenia z domu; pozostałe 4% odpowiedziało, że może być to szantaż rozwodem.

- Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania
- Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów
- Prowadzenie szeroko pojętej edukacji społeczności lokalnej w zakresie profilaktyki uzależnień oraz przemocy, szczególnie wśród dzieci i młodzieży
- Realizowanie w placówkach oświatowych rekomendowanych programów profilaktycznych, prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych
- Podejmowanie działań edukacyjnych i szkoleń sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań interwencyjnych i kontrolnych mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzegania zakazu sprzedaży go osobom niepełnoletnim
- Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym, problemem z używaniem środków psychoaktywnych i członków ich rodzin
- Rozwijanie różnych form profilaktyki poprzez zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. Dofinansowanie projektów profilaktycznych realizowanych przez stowarzyszenia, bibliotekę, kluby - w celu rozwijania zainteresowań. Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych, plastycznych, kulinarnych i innych mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.
- Współpraca z wszystkimi podmiotami realizującymi działania i przedsięwzięcia związane z profilaktyką uzależnień,
- Wdrażanie programów interwencyjno-profilaktycznych dla dzieci i młodzieży mającej kontakt z substancjami psychoaktywnymi oraz przejawiających zachowania agresywne i/lub przemocowe
- Podnoszenie kompetencji różnych grup zawodowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Wspieranie edukacji osób pracujących w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych i uzależnień, w tym członków GPP i RPA i PN, pracowników GOPS, pracowników Policji, nauczycieli i pedagogów, poprzez finansowanie szkoleń, udziału w konferencjach związanych z tą problematyką, zakup specjalistycznych czasopism, opracowań, materiałów multimedialnych

Zadania wynikające z NPZ 2016-2020 zaplanowane do realizacji na 2020 rok w Gminie Pruszcz:

Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii

2.1. Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP.

2.1.1. Działania informacyjne i edukacyjne:

1) edukacja zdrowotna:

b) prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także z pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia;

2) upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin przez bieżącą aktualizację baz danych i ich udostępnianie

2.2. Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, w tym:

1) prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej;

2) szkolenie grup zawodowych, w szczególności takich jak: lekarze psychiatry, lekarze podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki i położne podstawowej opieki zdrowotnej, specjaliści terapii uzależnień i psycholodzy w zakresie tematyki uzależnień od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz skutecznych interwencji i programów profilaktycznych i leczniczych

2.3. Profilaktyka

2.3.1. Profilaktyka uniwersalna, w tym:

1) poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, osób dorosłych, w tym programów profilaktyki, które biorą pod uwagę wspólne czynniki chroniące i czynniki ryzyka używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego;

2) poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży.

Zadania wynikające z NPZ 2016-2020 zaplanowane do realizacji na 2020 rok w Gminie Pruszcz: Krajowy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

3.1. Promocja zdrowia

3.1.1. Edukacja zdrowotna:

- 1) prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia;
- 2) prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież;
- 3) upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym;

3.1.2. Szkolenie kadr:

- 1) kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie (wczesne rozpoznanie i krótka interwencja);
- 2) podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 4) podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym;
- 5) szkolenia profesjonalistów na temat FASD.

3.1.3. Zadania regulacyjne i zapewnianie skutecznego egzekwowania przepisów, w tym:

- 1) zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu;
- 2) zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych;

3.2. Profilaktyka

3.2.1. Profilaktyka uniwersalna:

- 1) poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań ryzykownych i czynniki chroniące, wspierające prawidłowy rozwój;
- 2) prowadzenie i upowszechnienie programów profilaktycznych w zakresie problemów alkoholowych wśród osób dorosłych, w tym w szczególności w miejscu nauki lub pracy;
- 3) poszerzenie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży;

3.2.2. Profilaktyka selektywna:

- 1) poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie i wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego z obszaru profilaktyki selektywnej adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i wychowawców;
- 2) poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

3.2.3. Profilaktyka wskazująca:

- 1) poszerzanie i udoskonalanie oferty upowszechnianie i wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego z obszaru profilaktyki wskazującej;
- 2) udzielanie specjalistycznej pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci upijają się.

3.3. Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa:

- 5) zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym;
- 6) zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym;
- 7) podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 8) reedukacja osób, które prowadziły pojazdy, będąc pod wpływem alkoholu;
- 10) zwiększanie dostępności pomocy dla dzieci z FASD oraz ich opiekunów.

ZADANIA GMINY I SPOSOBY ICH REALIZACJI

W ramach ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z roku 1996 na samorządy gminne został nałożony obowiązek realizacji konkretnych działań, prowadzonych i finansowanych jako zadania własne gminy w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Działania własne gminy w kierunku przeciwdziałania narkomanii określa Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Środki na realizację tych zadań pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wspomniane wyżej ustawy nakładają na gminę następujące zadania:

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Realizacja tego zadania powinna odbywać się poprzez:

- Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych z problemem alkoholowym w celu motywowania ich do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego oraz motywowania osób pijących alkohol szkodliwie do zmiany wzoru picia oraz udzielania wsparcia i porad członkom ich rodzin.
- Finansowanie dodatkowych zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych i trzeźwiejących.
- Poprawianie bazy materialnej instytucji prowadzących terapię np. na drodze porozumień z samorządami będącymi dla nich organami założycielskimi.
- Wspieranie działalności grupy AA.
- Kierowanie osób na badania do biegłego celem określenia stopnia uzależnienia od alkoholu.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Realizacja tego zadania powinna odbywać się poprzez:

- Zapewnianie konsultacji psychologa dla osób w kryzysie.
- Kierowanie wniosków do Sądu o zastosowanie obowiązku leczenia uzależnienia od alkoholu wobec osób, które w wyniku prowadzonego przez GKP i RPA postępowania nie podjęły zalecanych działań w celu wyjścia z uzależnienia.
- Udzielanie pomocy terapeutycznej dzieciom w świetlicy socjoterapeutycznej w Zawadzie oraz grupach socjoterapeutycznych działających w placówkach oświatowych na terenie gminy Pruszcz.
- Finansowanie bieżącej działalności świetlicy socjoterapeutycznej, w której prowadzone są zajęcia dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz dysfunkcyjnych przy współpracy Gminy.
- Finansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych prowadzących zajęcia socjoterapeutyczne, opiekuńczo – wychowawcze, rozwijające, sportowe prowadzonych w różnych obiektach gminy spełniających wymogi bezpieczeństwa i komfortu pracy z dziećmi.
- Monitorowanie procesu terapeutycznego podczas zajęć socjoterapeutycznych w ramach superwizji.
- Finansowanie i dofinansowanie form wypoczynku z programem profilaktyczno–wychowawczym lub socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży szczególnie z rodzin z problemem alkoholowym.
- Organizowanie wycieczek, obozów terapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

- Organizowanie spotkań, uroczystości, imprez środowiskowych mających na celu propagowanie więzi rodzinnych, społecznych, religijnych oraz zdrowego stylu życia.
- Wspieranie działań zgodnych z procedurą interwencji Niebieskiej Karty oraz prac Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Podnoszenie kompetencji różnych grup zawodowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Dofinansowanie „Niebieskiej Linii” działającej w województwie.
- Kierowanie osób na badania do biegłego celem określenia stopnia uzależnienia od alkoholu.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Realizacja tego zadania powinna odbywać się poprzez:

- Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół programów oraz warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
- Prowadzenie programów profilaktycznych i terapeutycznych dla grup ryzyka.
- Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych na tematy związane z problematyką alkoholową oraz profilaktyką uzależnień od innych środków psychoaktywnych w tym udział w ogólnopolskich lub lokalnych kampaniach profilaktycznych.
- Kierowanie do udziału w programach profilaktyczno–interwencyjnych dzieci i młodzieży pijącej alkohol, bądź używających innych substancji psychoaktywnych.
- Organizowanie i finansowanie profilaktycznych projektów środowiskowych z wykorzystaniem profesjonalnie opracowanych materiałów informacyjnych.
- Poszerzanie kompetencji wychowawczych rodziców w zakresie przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym i uzależnieniom ich dzieci.
- Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Realizacja tego zadania powinna odbywać się poprzez:

- Dofinansowanie działalności organizacji pozarządowych realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (np.: stowarzyszenia, kluby, grupy itd.).
- Finansowanie działań stowarzyszeń, świetlic środowiskowych i wiejskich w zakresie realizacji programów profilaktyczno – wychowawczych.
- Finansowanie szkoleń w zakresie pracy profilaktycznej, terapeutycznej z dziećmi i młodzieżą oraz dorosłymi przedstawicielami różnych grup zawodowych mających styczność w swojej pracy z osobami z problemem alkoholowym i członkami ich rodzin.

Koordynowanie działań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- Finansowanie prac Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych przez przedstawicieli GKP i RPA.
- Monitorowanie stosowania się do zapisów w/wym. ustawy.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Za pracę w Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jej członkom przyznaje się wynagrodzenie. Wysokość wynagrodzenia zależy od funkcji pełnionej w Komisji.

Ustala się następującą wysokość wynagrodzenia za udział w posiedzeniu (za udział w jednostkowym posiedzeniu):

- Przewodniczący komisji – **300,00zł**
- Sekretarz – **280,00zł**
- Pozostali członkowie i członkowie Podkomisji – **200,00zł**

W przypadku nieobecności członka komisji na jej posiedzeniu nie otrzymuje on wynagrodzenia. Koszty związane z wynagradzaniem członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ponoszone są ze środków przewidzianych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych. Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży związanych z pracą w Komisji.

ZASADY WYNAGRADZANIA INNYCH GRUP ZAWODOWYCH, PEŁNIONYCH FUNKCJI, REALIZOWANYCH ZADAŃ, W ZWIĄZKU Z DZIAŁANAMI GPP i RPA i PN.

- Prowadzenie zajęć profilaktycznych i edukacyjno-rozwojowych – **45,00zł** (godzina)
- Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych – **38,00zł** (godzina)
- Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych – **60,00zł** (godzina)
- Prowadzenie dyżuru terapeuty ds. uzależnień od alkoholu - **55,00zł** (godzina)
- Prowadzenie dyżuru terapeuty ds. uzależnień od narkotyków i innych środków psychoaktywnych - **70,00zł** (godzina)

HARMONOGRAM WYDATKÓW 2020

ZADANIE		Kwota do wydatkowania
I	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych	8420.00
1.	<p>Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego</p> <ul style="list-style-type: none"> Wynagrodzenie terapeuty ds. uzależnienia od alkoholu (3 godziny tygodniowo x 55,00zł x 4 tygodnie x 11 miesięcy) Zakup materiałów i usług związanych z bieżącą działalnością Punktu Konsultacyjnego 	
2.	Inne zadania do realizacji wynikające w trakcie roku w zakresie zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych	
II	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	78270.00
1.	Kierowanie wniosków do Sądu o zastosowanie obowiązku leczenia uzależnienia od alkoholu wobec osób, które w wyniku prowadzonego przez GKP i RPA postępowania nie podjęły zalecanych działań w celu wyjścia z uzależnienia.	
2.	<p>Wydatki związane z realizacją działań profilaktycznych, terapeutycznych. Zajęcia skierowane dla dzieci pochodzących z sołectw w których występuje nasilenie problemów społecznych. Zajęcia realizowane w Punkcie Działań Profilaktycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wynagrodzenie opiekuna – realizacja zajęć opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych, plastycznych itd. Wynagrodzenie opiekuna podczas przejazdu autobusem przywożącym i odwożącym dzieci Dożywianie dzieci uczestniczących w zajęciach Zakupy materiałów niezbędnych do realizacji zajęć Zakup biletów Koszty eksploatacji pomieszczeń 	
3.	Finansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych, prowadzących zajęcia socjoterapeutyczne, realizowane w obiektach spełniających wymogi bezpieczeństwa i komfortu pracy z dziećmi na terenie gminy.	
Wynagrodzenie socjoterapeutów i składki		
Finansowanie artykułów niezbędnych do realizacji zajęć – spożywcze, papiernicze, dożywiane, uroczystości		

4.	Finansowanie i dofinansowanie form wypoczynku z programem profilaktycznym/wychowawczym lub socjoterapeutycznym, z przeznaczeniem dla dzieci i młodzieży, szczególnie z rodzin z problemem alkoholowym.
5.	Kierowanie osób na badania do biegłego celem określenia stopnia uzależnienia od alkoholu.
6.	Dofinansowanie telefonu pogotowia dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”.
7.	Inne zadania do realizacji wynikające w trakcie roku w zakresie udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
III	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży
	37310,00
1.	Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół programów oraz warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży. <ul style="list-style-type: none"> • Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych (wynagrodzenie realizatorów i materiały do realizacji zajęć): Unplugged (14h) x 4 grupy Domowi Detektywi (12h) x 1 grupa Fantastyczne Możliwości (12h) x 2 grupy • Realizacja działań profilaktycznych w szkołach na terenie gminy (warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli i rodziców, teatr profilaktyczny, konkursy o tematyce profilaktycznej, udział szkół w realizacji kampanii profilaktycznej) • Realizacja Programu Profilaktycznego – Archipelag Skarbów dla klas VIII
2	Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych na tematy związane z problematyką alkoholową oraz profilaktyką uzależnień od innych środków psychoaktywnych w tym udział w ogólnopolskich lub lokalnych kampaniach profilaktycznych (zakup materiałów kampanii – ulotki, plakaty, gadżety, artykuły niezbędne do użytkowania alkomatu, kalibracja alkomatu stacjonarnego itp.)
3	Poszerzanie kompetencji wychowawczych rodziców w zakresie przeciwdziałania zachowaniom ryzykownym i uzależnieniom ich dzieci.
4	Podjęcie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych (szkolenie sprzedawców, przekazanie materiałów informacyjnych, działanie GKPiRPA i PN)

5	Przeciwdziałanie narkomanii	10000,00
<ul style="list-style-type: none"> • Wynagrodzenie terapeuty ds. uzależnienia od narkotyków (4 godziny miesięcznie x 70,00zł x 11 miesięcy) • Realizacja Programu Profilaktycznego – Archipelag Skarbów • Dofinansowanie wakacji z programem profilaktycznym • Wynagrodzenie realizatorów Programów Profilaktycznych <ul style="list-style-type: none"> Unplugged (14h) x 3 grupy Domowi Detektywi (12h) x 1 grupa Fantastyczne Możliwości (12h) x 1 grupa • Szkolenie dla pedagogów szkolnych, psychologów szkolnych na temat uzależnień od narkotyków, nowych substancji psychoaktywnych itd. • Zakup jednorazowych narkotestów, z przeznaczeniem do realizacji działań, dotyczących przeciwdziałania i powstrzymania narkomanii przez Policję na terenie gminy. 		
6	Inne zadania do realizacji wynikające w trakcie roku w zakresie prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży	
IV Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych		17000,00
1	Dofinansowanie działania stowarzyszeń, w zakresie realizacji programów profilaktyczno – wychowawczych, rozwijających. Dofinansowanie organizacji wypoczynku podczas ferii zimowych lub wakacji z przeznaczeniem dla dzieci. Warsztaty profilaktyczne, w połączeniu z innymi formami aktywności.	
2	Finansowanie szkoleń w zakresie pracy profilaktycznej i terapeutycznej, z przeznaczeniem dla przedstawicieli różnych grup zawodowych, stykających się w swej pracy z osobami z problemem alkoholowym i członkami ich rodzin.	
3	<p>Inne zadania do realizacji wynikające w trakcie roku w zakresie wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dofinansowanie Zjazdu Trzeźwości organizowanego przez Oddział Terapii Uzależnień w Świeciu. • Dofinansowanie zakupu alkomatu mobilnego z drukarką, z przeznaczeniem do prowadzenia akcji dotyczących bezpieczeństwa na drodze przez Policję na terenie gminy. 	

V	Koordinowanie działań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki - Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	29000,00
1	Finansowanie prac Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych przez przedstawicieli GKP i RPA. Monitorowanie stosowania się do zapisów w/wym. ustawy	
2	Szkolenia	
3	Podróże służbowe, podróże służbowe członków komisji, pełnomocnika, ryczałt, delegacje	
RAZEM		170000,00

W preliminarzu budżetowym wzięto pod uwagę zapotrzebowanie określone przez szkoły i inne podmioty wnioskujące do GKP i RPA i PN.

Preliminarz wydatków jest elastyczny. Dopuszcza się zmiany do kwoty 2.000 złotych w ramach danego działania (I-V), bez konieczności zmiany uchwały

ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie realizacji zadań niniejszego programu będzie dokonywane z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wnoszonych przez prowadzące sprzedaż podmioty gospodarcze.

EWALUACJA I MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Ewaluację i monitorowanie realizacji zadań Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii prowadzi na bieżąco Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Rada Gminy otrzymuje sprawozdanie z wykonania niniejszego Programu. Za realizację GPP i RPA i PN odpowiedzialny jest Wójt Gminy Pruszcz.

GPPiRPA i PN podlega sprawozdaniu:

- W ramach Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie rocznej informacji o zrealizowanych lub podjętych zadaniach z zakresu zdrowia publicznego (Dz. U. poz. 2216)
- Roczno sprawozdania PARPA G1
- Roczno sprawozdania dla Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii